

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління ризиками в туристично-рекреаційній діяльності»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Факультет	Географії, історії та туризму
Кафедра	Географії і туризму
Семестр	2
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к. геогр. наук, доц. Романів Андрій Степанович
Контактна інформація	romanivrivne@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Освітній компонент «Управління ризиками в туристично-рекреаційній діяльності» спрямований на вивчення різновидів ризиків, яких зазнають підприємства індустрії туризму. Майбутні фахівці туристичної індустрії знайомляться з методами визначення та оцінювання ризиків, що виникають в туризмі, вивчають прийоми управління ризиками. Важливу роль відіграє і розгляд питань пов'язаних із страхуванням ризиків в туризмі. Володіння знаннями основ страхування в сучасних умовах має важливе значення, оскільки допомагає зробити правильний вибір ділового партнера, забезпечити підвищення фінансової стійкості власного бізнесу, самостійно розробити програми зниження ризиків, що виникають у процесі здійснення підприємницької діяльності. Крім того, в освітньому компоненті окремими темами розглянуто такі виклики сьогодення, як світова пандемія COVID-19, та військова агресія Росії, що становлять загрозу для розвитку туристичної індустрії України та світу.</p>
Мета та цілі	<p>Формування у майбутніх фахівців системи спеціальних теоретичних знань та практичних навиків основних положень теорії й практики щодо визначення, класифікації, оцінки ризиків в туристичній індустрії, визначення напрямків мінімізації їх впливів</p> <p><i>Основні цілі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вивчення класифікаційних ознак та підходів щодо класифікації туристських ризиків; • отримання знань про причини виникнення факторів ризику в туризмі • дослідження форс-мажорних обставин або обставин непереборної сили в туризмі; • оволодіння методологією і методикою створення, аналізу і використання економіко-математичних методів, що враховують ризик; • вивчення умов надання страхових послуг у галузі особистого, майнового страхування та страхування відповідальності у туризмі;

	<ul style="list-style-type: none"> дослідити основні програми страхування туристичних ризиків, що існують на ринку страхових послуг України та країн світу; вивчення типових прийомів моделювання і вимірів ризику у процесі прийняття управлінських рішень на підприємствах туристичної індустрії.
Результати навчання	<p>Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування. Створювати туристичні продукти, організовувати безпечну туристичну й екскурсійно-анімаційну діяльність з урахуванням рекреаційно-туристичного потенціалу регіону та викликів сьогодення.</p>
Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	<p>Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації. Здатність до організації екскурсійно-туристичних подорожей виходячи з регіональних пріоритетів розвитку туризму й забезпечення безпеки туристів у звичайних та форс-мажорних обставинах.</p>
Пререквізити	<p>Базові знання з дисциплін: «Туризмологія», «Теорія та практика рекреаційно-туристичного природокористування», «Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Поняття туристичних ризиків та підходи щодо їх класифікації.	Сутність поняття «ризик». Ризики в туризмі. Класифікаційні ознаки туристських ризиків. Підходи щодо класифікації туристських ризиків.	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень
2. Методи оцінки туристських ризиків та їх мінімізація.	Методичні підходи щодо оцінки ризиків. Методи мінімізації ризиків. Мінімізація ризиків закладів розміщення. Нормативне регулювання ризиків в туристичній індустрії.	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень
3. Фінансові ризики на ринку туристичних послуг.	Венчурний капітал у туризмі. Валютні ризики в індустрії туризму. Інвестиційна привабливість підприємств туризму та інвестиційні ризики.	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень

<p>4. Вплив пандемії COVID-19 на ринок туристичних послуг в Україні та світі.</p>	<p>Вплив пандемії COVID-19 на динаміку показників туристичної індустрії в Україні та світі. Зміни в структурі туристичного попиту та пропозиції під впливом пандемії. Заходи з мінімізації впливів пандемії на ринок туристичних послуг.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>5. Військова агресія Росії як загроза стабільності розвитку туристичної індустрії в Україні та світі.</p>	<p>Військові конфлікти як загроза життю та здоров'ю туристів. Втрата рекреаційних територій України внаслідок окупації та анексії. Фінансові втрати регіонів України, що розвивалися завдяки доходам від туризму, та втрати суб'єктів туристичного бізнесу. Втрати кадрового потенціалу через виїзд працівників туристичного бізнесу за кордон, чи їх участі у військових діях. Масштабні руйнування об'єктів історико-культурної спадщини, туристичної інфраструктури, що служать основою для розвитку туристичної індустрії. Вплив військово-політичних конфліктів на розвиток туризму в інших регіонах та країнах світу: Сирія, Іран, Нагорний Карабах, Афганістан та ін.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>6. Страхування туристичних ризиків.</p>	<p>Критерії визначення страхового ризику. Основні характеристики страхових ризиків. Загальні підходи та принципи класифікації страхових ризиків. Управління ризиком та його основні етапи. Ідентифікація ризиків. Аналіз і оцінка ризиків. Контроль за ризиком та його фінансування. Методи управління ризиком. Зміст та структура ринку страхових послуг. Організаційна структура ринку страхових послуг України. Типи й види страхових організацій, які створюються в Україні. Організаційні форми існування страховика.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>7. Види страхування ризиків в туристичному бізнесі.</p>	<p>Особисте страхування в туризмі. Економічний зміст особистого страхування в туристичному бізнесі. Обов'язки суб'єктів туристичної діяльності щодо забезпечення безпеки туристів. Основні види і форми особистого страхування в туризмі. Страхування іноземних громадян, які тимчасово перебувають на території України.</p> <p>Майнове страхування в туризмі, його необхідність і значення. Форми і види страхування. Страхування майна юридичних осіб в туристичному бізнесі. Страхування майна фізичних осіб в туристичному бізнесі. Транспортне страхування в туристичному бізнесі.</p> <p>Страхування відповідальності в туристичному бізнесі. Страхування цивільної відповідальності. Об'єкти страхування, контингент страховиків і страхувальників, обсяг страхової відповідальності. Основні принципи і умови страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Міжнародна система страхування „Зелена картка”. Страхування відповідальності перевізників вантажів. Інші види страхування відповідальності в туристичному бізнесі: роботодавців, професійної відповідальності, страхування відповідальності власника готельно-туристичного комплексу.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>8. Організація ризик-менеджменту в туристичній діяльності</p>	<p>Сутність ризик-менеджменту в туризмі. Стратегія та особливості ризик-менеджменту в туризмі. Регулювання ризиків при довгостроковому інвестуванні. Запобігання від банкрутства. Антикризове управління підприємствами туристичної індустрії.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Антоненко В., Хуткий В. Вплив російської військової агресії на природні туристичні ресурси України. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. 2022, 5(1). С. 64-82
2. Баджи М.Д. Управління економічними ризиками у діяльності морських туристичних компаній. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті, № 1 (78), 2022. С.106-117.
3. Богдан Н. М., Сухорукова О. П. Дослідження ризиків у туризмі. БІЗНЕСІНФОРМ № 10. 2016. С.206-211. URL: <http://www.business-inform.net/main/>
4. Брич В., Крамарук С. Управління ризиками в туристичному бізнесі. Рекреаційна географія і туризм Наукові записки. №2. 2010. С.105-110.
5. Винниченко І. Ризики в туризмі: Навчально-методичний посібник. – К.,2014. – 101 с.
6. Власова Н.М., Вейнберг К.О. Страхові технології в індустрії туризму. Культура народів Причорноморья. № 176. 2009. С. 82-84. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/35474>
7. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика : навчальний посібник / За загальною редакцією д.е.н., проф.. Н.М.Внукової. – 2-ге видання, перероблене та доповнене. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 656 с.
8. Внучко С., Тимошенко Т. COVID-19 та соціальний діалог в туристичній галузі: практика ЄС та український реалії. Київ, 2020. 28 с.
9. Вовчак О.Д. Страхування : навч. посібн. Львів, 2006. 480 с.
10. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України : теорія, методологія, практика : монографія. Київ, 2009. 283 с.
11. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі: навч. посібн. /О. М. Гаталяк, В. В. Стецький. – Львів: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2020. – 114 с.
12. Голод А. Страхування в туристичній діяльності : навч. посіб. : у 2 ч. / Андрій. Голод, Юлія Феленчак. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 156 с
13. Гончаров І. В. Ризик та прийняття управлінських рішень. Харків : Основа, 2003. 159 с.
14. Гранатуров В. М. Ризики підприємницької діяльності. Проблеми аналізу. Київ : Зв'язок, 2000. 152 с.
15. Гуріна І., Романів А. Проблеми страхування високогірних сходжень на ринку страхових послуг України. Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XIV Міжнародної конференції – Львів, 2020. С.300-305
16. Даниленко-Кульчицька В.А. Вплив пандемії covid-19 на туристичний ринок світу та України. Економіка та управління підприємствами. Випуск 58-1. 2020. С.120-124. URL: <https://doi.org/10.32843/bses.58-20>
17. Зайченко К.С., Дзюбенко В.М. Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку. Електронний науковий журнал «Приазовський економічний вісник» Випуск 5(16) 2019. URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-5-46>
18. Кожухівська Р.Б. Управління процесами ризик-менеджменту на туристичних підприємствах. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2456/1/rizik-meneditment%20v%20turismi.pdf>
19. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств : навчальний посібник / Н.І. Машина. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 368 с.
20. Михайлова Н.В. Страхування в туристичному бізнесі. Навчально-метод. посібн. для

- самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» - Полтава, 2013. – 150 с. URL: <http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/stb3.pdf>
21. Мних Є.В. Страхування в Україні : сучасна теорія і практика. Знання України, 2008. 284с.
  22. Непочатенко В. О. COVID-19 і туризм: аналіз ситуації та економічні шляхи виходу з кризи. Ефективна економіка. №7, 2020. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/54.pdf
  23. Осадець С. С., Мурашко О. В., Фурман В.М. Страховий менеджмент : підручник. Київ, 2011. 333 с.
  24. Писаревський І. М., Стешенко О. Д. Ризик-менеджмент у туризмі : навч. посіб. для вищих навчальних закладів /; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 128 с.
  25. Підсумки діяльності страхових компаній за I квартал 2020 року. DOI: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_I_%202020.pdf
  26. Погребняк Л., Дудяк Р., Бугіль С. Вплив пандемії COVID-19 на стан туристичного та рекреаційного бізнесу в Україні. АГРАРНА ЕКОНОМІКА, 2020, Т. 13, № 3-4. С.62-67 URL: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2020.03-04.062>
  27. Про господарські товариства: Закон України URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
  28. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова КМУ URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-96-p.51>.
  29. Про затвердження Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками : Постанова КМУ URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1523-96-p>.
  30. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків: Розпорядження Держфінпослуг України URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0517-04>.
  31. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.
  32. Про страхування: Закон України від 07 березня 1996р. N 86/96-ВР: станом на 20 грудня 2016р. / Верховна Рада України. DOI: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
  33. Романів А.С., Миронець Н.Р., Герасимчук Ж.М. Страхування активних та екстремальних видів туризму в Україні: сучасний стан і перспективи. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. збірник наукових праць 2021 Випуск 1 (147). С. 45-52.
  34. Сливенко В. А. Вирішення проблем безпеки в туризмі шляхом страхування. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" № 3, 2014. м. Дніпро. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2836>
  35. Ткаченко Н.В. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Ліра_К, 2007. – 376 с.
  36. Фоміна О. В., Сопко В. В., Прокопова О. М. Ризики туристичної діяльності в обліку. Інвестиції: практика та досвід № 22. 2018. С.26-31
  37. Чвертко Л. А., Демченко Т. А. Страхування туристичних ризиків: проблеми теорії та практики. Економічні горизонти № 1(4)'2018. С. 67-75
  38. Яворська Т. Державне регулювання перестрахового підприємництва в Україні . Банківська справа. 2013. № 4. С. 45–54.
  39. Anatoliy Parfinenko «War and Peace» of Ukrainian tourism: the impact of geopolitical factors on the tourism process in Ukraine. Вісник Львівського університету. Серія Міжнародні відносини. 2019. Випуск 47 С. 3–16

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістові модулі 1-2 (теми 1-8)	60
Підсумковий контроль (теми 1-8) – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

